

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i Dziennikiem urzędowym codziennym, tudzież Rozmaitościami co Srody, kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 3 złr. 45 kr., miesięcznie 1 złr. 20 kr. Z pocztą: kwartalnie 4 złr. 30 kr., miesięcznie 1 złr. 35 kr. — Insercyja od wiersza w półkolumnie (drukem garmont) po raz pierwszy 4 kr., następnie po 2 kr. m. k.

Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRENUMERATA.

NA GAZETĘ LWOWSKĄ z DODATKIEM dziennym i tygodniowym i z ROZMAITOŚCIAMI wynosi:

Na kwartał pierwszy 1858, Styczeń, Luty, Marzec:

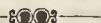
na miejscu : : : : : 3 złr. 45 kr.

z pocztą : : : : : 4 złr. 30 kr.

Przesyłki (franco) odbiera Kantor Gazety Lwowskiej, ulica Niższa Ormiańska Nr. 347.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austriacka. — Ameryka. — Portugalia. — Hiszpania. — Anglia. — Francya. — Belgia. — Holandya. — Szwajcarya. — Włochy. — Rosya i Królestwo Polskie. — Azya. — Wiadomości handlowe. — Doniesienia z ostatniej poczty. — Kronika.

Monarchya Austriacka.

Rzecz urzędowa.

W gminie włości Herbutów, obwodzie brzeżańskim założono systemizowaną szkołę parafialną, a na wyposażenie jej przeznaczyła gmina po wieczne czasy roczną składkę 100r. 4kr. m. k. w gotówce z tym dodatkiem, ażeby z tej sumy opędzano zakupowanie rocznie 6 niższo-austr. sagów twardego drzewa na opał, które gmina własnym kosztem przystawiać będzie. Oprócz tego właściciel dóbr Waleryan Krzeczunowski przeznaczył na wieczne czasy corocznie dwie fury chrusty, na opał szkolnego lokalu.

Gmina obowiązała się następnie utrzymywać w dobrym stanie odstąpiony przez właściciela dóbr na wieczne czasy na umieszczenie szkoły dominikałny budynek pod nr. 67, posprawiła sprzęty szkolne i załatwić własnym kosztem posługę szkolną. Podobnie odstąpiła gmina na wieczne czasy dla nauczyciela przytykający do szkolnego budynku ogrodowy grunt pastwiska gminy top. l. 339-nowa w objętości 80 sążni kwadratowych.

Okazaną temi składkami dążność ku rozszerzeniu nauki ludu podaje niniejszem c. k. namiestnictwo z zasłużonem uznaniem do wiadomości publicznej.

Sprawy krajowe.

Doniesienie.

Z powodu rocznego zamknięcia rachunków galicyjska kasa oszczędności na dniu 24. grudnia r. b. o godzinie 12. w południe wkładki na ten rok przyjmować i zwracać przestanie.

Dnia 2. stycznia 1858 działania kasy oszczędności zwyczajnym trybem znowu się rozpoczyna.

Od Dyrekcji galicyjskiej kasy oszczędności.

We Lwowie dnia 9. grudnia 1957.

(Mianowania. — Założenie kasy eskomptowej w prowincjach lombardzkich.)

Wiedeń, 8go grudnia. Minister wyznań i nauk mianował gymnazyalnych nauczycieli: Stanisława Chlebowskiego w Tarnopolu i Jana Limbergera w Stanisławowie, tudzież suplenta realnej szkoły we Lwowie, Karola Maszkowskiego, i asystenta przy czeskiem muzeum, Gustawa Braun, rzeczywistymi nauczycielami c. k. wyższej szkoły realnej we Lwowie.

Najwyższem postanowieniem z dnia 20. listopada b. r. raczył Jego c. k. apostolska Mość przyzwolić najlaskawiej na założenie towarzystwa akcyonaryuszów pod nazwą *Kasa eskomtowa dla Medyolanu i prowincyi lombardzkiej*.

Kapitał fundacyjny wynosi według *Gaz. di Milano* 30 milionów lirów a akcyi będzie w ogóle 20.000. Działania swe może rozpocząć towarzystwo z 10 mil. lirów.

Mając koncesyę na 25 lat, będzie towarzystwo to mieć swą stolicę w Medyolanie, a za przewoleniem c. k. lombardzkiego namiestnictwa może zakładać także banki filialne i na prowincyi. Obok zwyczajnych eskoutów będzie także udzielać zaliczek na hipotekę, przyjmować w zastaw cenne przedmioty i papiery i może wreszcie wydawać bonony na sumy wyżej 100 złr. nowej waluty z terminem wypłaty powyżej dni 14.

Liczba takich bononów nie może przewyższać włożonego kapitału akcyonaryuszów. Sumy zirowane muszą odpowiadać funduszom kasy, złożonym w połowie z gotówki a w połowie z wexłów i muszą być wypłacane najdalej w 92 dniach w Medyolanie lub po innych miejscach, gdzie istnieją kasy filialne.

Akcyje prowizoryczne uchodzą tylko na pewne imię wymienione, stałe zaś mogą być wydawane zarówno na imię wymienione jakoteż po prostu na oddawcę. Do uczestnictwa w jeneralnem zgromadzeniu i w radzie administracyjnej upoważnia tylko pewna ilość zakupionych akcyi.

Towarzystwo będzie posiadać radę administracyjną, cenzorów, radców eskontowych i własną dyrekcję. Dyrektorem może być tylko poddany austriacki.

Nadzor towarzystwa powierzony będzie cesarskiemu komisarzowi, mianowanemu uchwałą przynależnego ministerjum.

Instrukcyja względem zniesienia serwitutów.

(Ciąg dalszy.)

Pierwszy ustęp.

O rozpoznaniu i zestawieniu wszystkich rzeczywistych i prawnych stosunków uprawnienia, jako też możliwości ich splacenia lub samego uregulowania tylko.

§. 44. Przy każdym prawie użytkowania, podlegającym postanowieniom patentu z 5. lipca 1853, według przepisów zameldowanem i przeto zdolnem do pertraktacyi, należy wykazać najpierwej:

- jego własność i objętość;
- śluzący za podstawę stosunek prawny;
- realność, do której odnosi się prawo wzięte do pertraktacyi;
- osoby, które jako uprawnieni i obowiązani, lub też jako współuprawnieni mają udział w wspólnej posiadłości;
- fakta, z których mogą być oznaczone rodzaj, trwanie i miara użytku lub wykonywania prawa przeznaczonego do regulacyi, i
- odwrotne powinności uprawnionego względem właściciela obciążonego gruntu, i wszystkie te rzeczywiste i prawne stosunki muszą być albo za pomocą ugody albo też wyrokiem komisji krajowej oznaczone, poczem dopiero

g) jeśli między partjami względem splacenia i rodzaju indemnizacyi, lub też względem uregulowania nieprzyjdzie do skutku żadna ugoda przydatna do potwierdzenia, mają być rozpoznane stosunki i okoliczności, od których zawisło rozstrzygnięcie kwestyi: czyli, jak dalece i w jaki sposób ma nastąpić splacenie lub regulacya.

§. 45. Komisya lokalna ma do rozpoczęcia pertraktacyi, oznaczyć miejsce, dzień i godzinę i zaprosić do tego z oznajmieniem przedmiotu wszystkich interesowanych uczestników (§§. 30 i 31 tej instrykcji), ich prawnych do pertraktacyi upoważnionych zastępców (§. 32 instrykcji) lub też legalnie wykazanych pełnomocników pod zagrożeniem skutków §. 39 tej instrykcji, uskutecznić podług przepisu §. 12 tej instrykcji doręczenie tych cytacyi, i postarać się o to, ażeby wykazy uskutecznionego wedle przepisów doręczenia wszystkich cytacyi były złożone jeszcze przed terminem naznaczonym do pertraktacyi.

§. 46. Rozpoczęta raz pertraktacya musi być zawsze prowadzona dalej bez przerwy, i ma być wtedy tylko odroczone, jeśli albo stosunki sprawy tego wymagają, albo też niepodobne do uchylenia trudności staną na przeszkodzie ukończeniu.

W razie przerwania należy oznajmić stronom protokolarnie oznaczony natychmiast termin do dalszej pertraktacyi, i partye mają stawić się do tego dez dalszej cytacyi pisemnej.

Jeśli partya niestawi się na termin, wyznaczony do dalszej pertraktacyi albo jej ukończenia, lub jeśli nieprzedłoży w oznaczonym czasie żądanych od niej alegatów, natenczas podpadnie skutkom wymienionym w §. 39 tej instrykcji.

§. 47. Prowadzący pertraktacyę członek komisji lokalnej ma stanowiący jej przedmiot meldunek lub prowokacyę, jako też wszystkie zawarte w nich podania i wniesione alegata oznajmić obecnym partyom, obszernie i zrozumiale wyjaśnić, i przy meldunkach od osób uprawnionych, a przy prowokacyach od prowokatów zażądać najpierw deklaracyi co do treści meldunku lub prowokacyi we wszystkich

punktach będących do rozpoznania według 7 paragrafu patentu z 5. lipca 1853.

Przy tych rozpoznaniach decydują przedewszystkiem zgodne oświadczenia partyi (§. 8 patentu).

§. 48. Punkta sporne, jak w ogóle cały akt splacenia lub regulacji, mają być ile możności załatwiane za pomocą dobrowolnej ugody partyi, o co zawsze z urzędu starać się potrzeba.

Wolno jest partyom godzić się na splacenie za pomocą odstąpienia gruntu, złożenia gotówki, zabezpieczenia kapitału lub też innego wynagrodzenia, albo też zamiast splacenia na regulację i sposób uskutecznienia jej (§. 8 patentu).

§. 49. Jeśli komisarz prowadzący pertraktację spostrzeży, że starania jego względem dabrowolnej ugody odnoszą pożądany skutek, powinien zaraz przystąpić do dalszego rozpoznania względów, które podług przepisu §. 9 patentu mogłyby utrudniać zamierzoną ugode partyi, mianowicie jeśliby przezto postanowienia tego patentu, osobliwie warunki kultury krajowej naruszone zostały, lub też jeśli zachodzą uzasadnione trudności względem przeprowadzenia.

§. 50. Jeśli niezachodzą żadne takie trudności, lub też jeśli usunięte zostały za staraniem prowadzącego pertraktację, który powinien partyom robić stosowne przedstawienia i podawać wszelkie możliwe środki zaradcze, wtedy przystępuje komisarz niezwłocznie do protokolarnego spisania całego aktu rozpoznawczego, o ile da się to uskutecznić za pomocą obustronnej ugody, i o ile jest potrzebnem, by na tej podstawie uczynić zadość przepisom patentu w §§. 15—23 względem regulacji i §§. 24—32 i 39 względem splacenia.

Przeznaczone do odstąpienia lub podziału gruntu mają być co do położenia, objętości, katastralnych i miejscowych nazw tak dokładnie oznaczone, ażeby na tej podstawie w razie potwierdzenia ugody przez komisję krajową można przystąpić do podziału, mapowania, odgraniczenia i t. d. (C. d. n.)

Ameryka.

(Konwent w Kansas. — Pogoń za Walkerem. — Utarczki z Indyanami.)

Konwent Kansasu odroczył swe posiedzenia, zatwierdziwszy naprzód w osobnym artykule dodatkowym dotychczasowy stan niewolnictwa w kraju. Żadna część konstytucji nie pójdzie pod obrady ludu, ale cały zarys ustawy odesłany będzie bezpośrednio do kongresu.

— Za jenerałem Walker odplynął w pogoń paropływ amerykański. Z portu Nowego Yorku wypłynęła temi dniami korweta rosyjska o dziesięciu działach.

— Stu trzydziestu pięciu wychodźców z Missouri i Arkansas miało zginąć z rąk Indyan. Tylko 40 do 50 z wychodźców miało broń przy sobie, nagle też podczas wycieczki zaskoczyli ich ze wszystkich stron połączone plemiona Indyan. Miejsca napadu niewymieniają Indianie. Większa część wychodźców padła zaraz za pierwszym atakiem napastników, reszta bronila się jeszcze kilka dni. Indianie zajęli jednak tak silne stanowisko, że jak sami mówią, zaden z wychodźców nie mógł ocalić się ucieczką. Zawezwani do poddania się za pośrednictwem pewnej młodej dziewczyny, usłuchali nieszczęśliwi, a Indianie wycieli ich do nogi, pozostawiając przy życiu tylko 14 dzieci, które po długich układach zakupili Mormoni.

Portugalia.

(Nowiny dworu. — Zwolanie izb. — Pożyczka. — Stan zdrowia. — Patriarcha mianowany.)

Lizbona, 26. listopada. Zaślubiny Jego królewskiej Mości mają według doniesienia dziennika *Patrie* odbyć się w miesiącu kwietniu. Dostojna narzeczona królewska wyjedzie w tym czasie z Niemiec do Anglii, gdzie przybędzie po nią flotyla portugalska pod wodzą księcia Oporto, brata Jego królewskiej Mości. — Zaraza zaczyna się uśmierzać stopniowo.

— Izby zwolane na dzień 7. b. m., niemogły się zebrać dla nieobecności deputowanych. Postanowiono zatem zebranie na dzień 7. grudnia. Wybory urzędników municypalnych są przeznaczone na 22., ale obecny stan rzeczy sprawia, że nikt ani myśli wybierać albo być wybranym, i zapewne nie przyjdą do skutku.

— Rząd, z zastrzeżeniem potwierdzenia Kortezów, był zmuszony zezwolić na pożyczkę 600.000 fr. dla wydziału sanitarnego, którego pomocnicze środki wyczerpały się znacznie przy grasującej zarazie.

— Od dnia 9go września do 17go listopada dotknęła zaraza 10.556 osób, z tych umarło 3550. Pomimo, że liczba umierających zawsze ta sama, przecież nastąpiła zmiana o tyle, że zaraza w całym sroży się mieście, gdy pierwiej grasując w jednej tylko dzielnicy, także tyle wydzierała ofiar.

— Nowo mianowany patriarcha Lizbony jest biskup z Koinbry p. Manoel Bento Rodrigues, liczy 57 lat i był dawniej jeneralnym wikaryuszem Lizbony.

Hiszpania.

(Powicie syna. — Nowiny dworu.)

Madryt, 30. listopada. *Gaceta* wczorajsza zawiera następujące ogłoszenie: Prezydium rady ministeryalnej. Pierwszy major-domus Jej Mości Królowej donosi Jego Excelencyi prezydentowi rady ministeryalnej co następuje: Excelencyo! Wielce szanowny Dr. Juan Francisco Sanchez, pierwszy lekarz przyboczny Jej Mości Królowej donosi mi co następuje: Excelencyo! Królowa, nasza władczyni, powiła wieczór o godzinie 10. bardzo szczęśliwie zdrowego księcia. Około południa nastąpiły pierwsze boleści. Bole porodu zaczęły się o godzinie 5 po południu i postępowały regular-

nie aż do rozwiązania. Jej król. Mość i nowonarodzony książę znajdują się w pomyślnym stanie zdrowia. Z największą radością przeselał Waszej Excelencyi tę wiadomość. Dnia 28. listopada, godzina 11 wieczór. (Podpis.) Książę Bailen.

— Radośną wiadomością o rozwiązaniu Królowy oznajmiono dworom europejskim telegrafem, i kolejno nadchodzą zyczliwe ich odpowiedzi. Jego Świątobliwość Papież przesłał nowonarodzonemu księciu błogosławieństwo apostolskie. — Na cześć urodzin księcia Asturyi przywdzieje dwór z rozkazu Królowy na trzy dni stroje świąteczne.

Anglia.

(Nowiny dworu. — Lewiatan. — Pierwsze posiedzenie parlamentu. — Przedwstępne do parlamentu przygotowania. — Robotnicy bez zatrudnienia. — Wojska do Indyi.)

Londyn, 5. grudnia. Dwór zamyśla przenieść się pozajutro do Osborn i zabawić tam 14 dni. Po powrocie do Windsoru będzie Jej Mość Królowa wiele przyjmować gości i wyprawiać rozmaite festyny. Niebędzie jednak jak dawniejszemi laty przedstawień teatralnych. W dniu zaślubin najstarszej królowny będą, jak słychać, teatru londyńskie dla publiczności bezpłatnie otwarte.

Książę Fryderyk Wilhelm ofiarował podczas pobytu swego tutaj, 100 funt. sztr. na fundusz indyjski.

— Nad spuszczeniem „Lewiathana“ na wodę pracują ciągle. Spodziewają się, że we wtorek albo we środę ukończą mozolną pracę.

— Pierwsze posiedzenie parlamentu rozpoczęło się po odsłuchaniu mowy od tronu około godziny 5 po południu. Zgromadzenie w *Izbie wyższej* nie było bardzo liczne. Najprzód złożył baron Macaulay przysięgę jako członek Izby parów, następnie wniósł lord Portland adres w odpowiedź na mowę od tronu. „Zwołanie parlamentu — mniemał szanowny mowca — nastąpiło głównie dla tego, aby świeże zawieszenie ustawy bankowej albo potwierdzić albo też odrzucić zupełnie. Jego zdaniem był rząd wobec dzisiejszych stosunków najzupełniej upoważniony do podobnego kroku. Przesilenie finansowe, wywołane bankructwami po drugiej stronie oceanu, wymagało szybkiego i stanowczego postępowania, aby zażegnać powszechną trwogę i zwątpienie. W dalszym ciągu mowy powoływał się szanowny lord na przykład z r. 1847 a w końcu wyraził nadzieję, że Anglia niebędzie nigdy zmuszoną uciec się do waluty papierowej. Po przemowie lorda Portland odzywało się jeszcze kilku członków opozycyi, mianowicie lord *Derby* i lord *Ellenborough*, tudzież członkowie gabinetu lord *Granville* i książę *Argyll*.

Na posiedzeniu *Izby niższej* zajął prezydent swe krzesło podobnież około godzinie 5 po południu. Całe zgromadzenie składało się tylko z 50 członków. Adres w odpowiedź na mowę od tronu wniósł p. *W. Martin*, a mówiąc o ustawie bankowej, zaprowadzonej w r. 1844 za wnioskiem sir Roberta Peel, pochwałił obecne postanowienie rządu. Następnie wynosił wymownie waleczność armii angielskiej w Indyach. W całym toku wypadków indyjskich widzi mowca opiekuńczą rękę opatrności i mniema, że rząd powinien rozwinąć całą swą sprężystość, aby w krótkim czasie całe Indie mogły mniej więcej uleść wpływowi chrześcijaństwa. Co do zamierzonej reformy parlamentarnej winał mowca zarówno rządowi jakoteż Izbie i krajowi, że mimo tak zawiąklanych stosunków obecnych mógł lord Palmerston zająć się tym przedmiotem, jak to przyobiecał w poprzedzającej sesji. P. *Acroyd* popierał adres odpowiedzi a po nim przemawiali jeszcze lordowie Palmerston i John Russel, p. d'Israeli i kilku innych.

— Po tajnej radzie gabinetowej na dniu 2. grudnia, gdzie zgodzono się co do mowy od tronu na zagajenie parlamentu, odbyła się recepcya u dworu, na której angielski poseł w Lizbonie, lord Henry Howard, wracając na swą posadę, miał zaszczyt złożyć pozegnanie Królowy. Lord Palmerston i Earl of Granville znajdowali się tego samego dnia na posłuchaniu u Królowej. Wieczorem ugaszczał u siebie prezydent gabinetu ministrów, zasiadających w Izbie niższej, tudzież wicesekretarzów stanu, sekretarzędów i wielu wpływanych przyjaciół rządu, a hrabia Granville przyjmował tego samego dnia ministrów, należących do Izby wyższej jako też przychylnych rządowi parów. Na zakończenie każdego z tych bankietów odczytano jak zwyczajnie mowę od tronu. Opozycya nie obchodziła tą razą zebranie parlamentu zwyczajną ucztą przedwstępną, bo jak mówią, lord Derby nie mógł tak prędko urządzić dom swój na przyjęcie gości. Kilku z najgłówniejszych przewodźców opozycyi przybyło d. 2. grudnia do stolicy, a między nimi lord Ellenborough i pan Gladstone, którzy jak się domniemują, zabiorą główny głos w przyszłych debatach w sprawie indyjskiej i finansowej. Sir James Graham nieprzybędzie podobno na całą krótką sesję przed świętami.

— W Prestonie wzmożła się znacznie liczba robotników niemających zatrudnienia. W ciągu jednego tygodnia otrzymało tam wsparcie z funduszy publicznych oprócz mieszkańców domu ubogich do 8038 osób, to jest o 4000 więcej niż zwykle.

— Przeznaczona do Madrasu 3 dywizya 69. pułku wsiadła we środę w Plymoucie na okręt transportowy „*Euxine*“; udaje się na Alexandryę.

Francya.

(Królowa Krystyna. — Główny „Rossini“. — Kopalnie w Senegambii i Birmie. — Wyprawa chińska. — Doniesienia z Pondichery. — Wiadomości bieżące.)

Paryż, 5. grudnia. Królowa Krystyna opuści temi dniami wraz z swoją familią Malmaison, jednak uda się nie do Madrytu ale do Rzymu, gdzie myśli bawić przez zimą.

— Dziennik urzędowy donosi o wydaniu Exequatur ośmiu konsulom po rozmaitych miejscach handlowych. *Monitor* wymienia trzy olbrzymie prace przedsięwzięte na elizejskich polach, w miejscu, gdzie niegdyś stała panorama Langlois. Ma to być założenie dwóch ogrodów z ozdobnymi ulicami do przechadzki. Te ogrody mają być otwarte dla publiczności.

— Włosi w Paryżu postanowili założyć włoskie gimnazjum, *Gymnase Rossini*, a wydział mianował księcia Poniatowskiego swoim prezesem. Ma to być zakład szkolny muzyki włoskiej, będzie udzielać naukę wokalizacji, deklamacji, krasomowstwa i literatury, i najznakomitsi włoscy artyści zapewni mu swoją pomoc, a mianowicie z dam, Ristori, Alboni, Borghi-Mamo etc. i z panów Salvini, Graziani etc.

— Dziennikowi *Nord* donoszą: „Przybycie generała Lamoriciera, którego dekret wygnania, jak już wiadomo, odwołano, ma temi dniami nastąpić.

— Na żądanie gubernatora francuskiej Senegambii, uda się czterech oficerów inżynierii nad Senegal i obejmą dyrekcję przy pracach nowo odkrytych min. Cesarz Birmy w zachodnich Indyach zamówił także francuskich inżynierów do prowadzenia robót w swoich obszernych i bogatych kopalniach.

— Rządy Francji i Anglii miały porozumieć się nie tylko względem wspólnego wystąpienia przeciw Chinom, ale oraz względem wspólnego wystąpienia przeciw traktatowi między północno-amerykańskimi państwami a Nikaraguą. Tutaj równie jak w Anglii są wszyscy przekonani, że korsarz Walker przedsięwziął swoją nową wyprawę nie bez wiedzy Buchanana, który gdyby chciał tej wyprawie przeszkodzić, znalazłby środki po temu. Względem Chin zaś to jest niewątpliwa, że Rosya będzie trzecią w związku przeciw temu państwu. Rosyjska eskadra odplynie wkrótce z Brestu na chińskie morze, i przyłączy się do działań zachodnich państw, które rozpoczyna się powtórnie bombardowaniem Kantonu.

— Amerykanie postępują w chińskiej sprawie nadzwyczaj oględnie; uchylił się od wszelkiego współdziałania, jednak są w pogotowiu zapewnić dla siebie część w korzyściach, które z chińskiej wojny wyniknąć mogą dla handlu całego świata.

— Dziennikowi *Moniteur de la Flotte* donoszą z Pondichery pod dniem 24. października: Wojenny Bryg „Ninus“ przybył tutaj stawić się pod rozkazy gubernatora; przywiózł broń i amunicję i zostanie w zatoce tak długo, póki bezpieczeństwo kolonii będzie tego wymagać. — Według listu jednego kupca panuje w Kalkucie prawdziwy głód. Niedostatek pomiędzy krajowcami jest przerażający, i tysiące z nich utrzymują się z dobroczynności prywatnych osób, które wydają miesięcznie przynajmniej 100.000 fr. Kompania niema już pieniędzy, i wkrótce przestanie płacić za żywność dla wojska.

Belgia.

(Powrót wywołanych z kraju generałów.)

Bruxela, 2go grudnia. Generał Lamoriciera wzbierał się pierwotnie korzystać z pozwolenia powrotu do ojczyzny, udzielonego mu drogą nadzwyczajną z powodu nagłej choroby jednego syna. Wczoraj jednak oznajmił mu pan Barrot, że dawniejszy dekret wywołania został stanowczo zniesiony, i że bez wszelkich dalszych zachodów może swobodnie powrócić do kraju. Generał Lamoriciera przyjął ofiarowane mu w ten sposób pozwolenie powrotu, a jak słyhać ma łaska ta cesarska rozciągnąć się także na generała Bedeau i resztę zbiegów francuzkich w Belgii.

Holandya.

(Doniesienia z kolonii.)

Haaga, 1. grudnia. Otrzymano z Jawy wiadomości z października, że wojsko, wyprawione na ukaranie cesarza Sonabaita, powróciło do kraju po odniesionem zwycięstwie. Od września zeszłego roku przybyły znaczne posiłki europejskie do wschodnio-indyjskich posiadłości holenderskich. Dotychczas stanęło już w koloniach do 5.000 europejskiego żołnierza a z każdym dniem przybywają nowe transporta.

Luxemburg, 1. grudnia. Wczoraj utworzone zostało zgromadzenie stanu.

Szwajcarya.

(Ustawa kolonizacyjna. — Konkordat. — Wiadomości bieżące.)

Z Szwajcaryi donoszą pod dniem 28. listopada. Wielka rada w Bernie ukończyła już złowrogie kolonizacyjne ustawy. Na obradach przywrócono pierwotne pojęcie artykułu względem powrotu biednych do kraju, który tak opiewa: „Kto w miejscu mieszkania otrzymał jałmużnę, może być od rodzinnej władzy odprawiony, a kto raz stanął na liście ubogich w gminie mieszkania, nie może z niej oddalić się nigdy.“ — Na próżno sprzeciwiał się p. Gonzenbach tej „okrutnej“ ustawie, która tylko majątnemu daje wolność w rodzinnym kraju, a ubogiemu wzbrania wydalić się z miejsca. Na usprawiedliwienie tego prawa przytaczają przykłady z tej części kraju Ementhalu, która spowodowała to „nienaturalne“ prawo. Są gminy, które mają wdójnasób więcej obywateli za granicą, niż liczą mieszkańców (n. p. Trub ma 2.700 mieszkańców a 9.000 obywateli). — Te stosunki wskazują rzeczywiście całą wielkość nieszczęścia, któremu pragną zapobiedz.

Nakoniec uchwalono jeszcze prowizoryczne wprowadzenie prawa od 1go stycznia 1858, przed drugą obradą, zatem wbrew prze-

znaczeniu ustawy, a mianowicie aby zapobiedz zwłoczce, która nastąpiłaby przy drugiej obradzie. Pan Gonzenbach nie chce dać swoją opozycją powodu, aby „najstraszniejsza nieludzkość i barbarzyństwo wydarzyło się wśród tego czasu“, jednak zastrzeżenie sobie głosowania. Federacyjny oficer, pod którego dowództwem przy strzelaniu do tarczy padło kilka kul na terytorium francuskie, otrzymał nagromnienie, i został na rok usunięty od czynnej służby.

— Kanton Walii traktuje z Rzymem względem konkordatu. Z tego, co dowiadujemy się o głównym charakterze tego konkordatu, nie podpada wątpliwości, że otrzyma potwierdzenie papieskie, gdyż jeszcze korzystniejszy dla kościoła i kleru niemógłby być.

— Ponieważ według niezmienionego jeszcze prawa w kantonie Waadt nie może być w narodowej radzie dwóch radców państwa, musieli zatem obaj wybrani radcy Blanchenay i Delaruegar według istniejących praw losować. — Los padł na Blanchenaya.

Włochy.

(Zmiana w składzie ciała dyplomatycznego w Piemontcie. — Nuncjusz papieski do Hiszpanii. — Chrztost Infanta Hiszpanii w imieniu Ojca św. — Wydanie napisów chrześcijańskich.)

Według dziennika *Gazz. Piemontese* nastąpiło z rozporządzenia Jego Mości Króla kilka zmian w składzie dyplomatycznego ciała, a mianowicie: Conte della Minerva został mianowany piemontckim posłem w Rzymie a margrabia Migliovati w Haadze.

Rzym, 28. listopada. P. Barilli, apostolski Nuncjusz w Hiszpanii, udał się ztąd przedwczoraj do Madrytu. Spodziewają się, że misya tego dygnitarza, który w innych trudnych wypadkach zastępował już niegdyś zaszczytnie sprawy papieskiej stolicy, wzmocni teraz po zagodzeniu ostatniego poróżnienia istniejące między Rzymem a gabinetem madryckim dobre porozumienie.

— Mówią, że Ojciec święty każe w imieniu Swojem trzymać do chrztu nowo-narodzonego Infanta Hiszpanii.

— W papieskiej drukarni drukują właśnie pierwsze wydanie wielkiego zbioru chrześcijańskich, w katakombach znalezionych napisów.

Rosya i Królestwo Polskie.

(Ułaskawienia. — Rozporządzenie względem przyjmowania synów żołnierskich do szpitali wojennych.)

Warszawa, 4go grudnia. *Gazeta warszawska* donosi: Najjaśniejszy Pan raczył na przedstawienie JO. Księcia Namiestnika Królestwa dozwolić najmiłościwiej przebywającym we Francji wychodźcom polskim: *Franciszce Piaseckiemu*, *Władysławowi Pietrzykowskiemu*, *Kazimierzowi Tomkiewiczowi* i *Felixowi Trocińskiemu* powrócić do królestwa Polskiego na zasadach najwyższego ukazu z d. 15. (27.) maja 1856.

Z Petersburga donoszą *Gazecie warszawskiej*: Najjaśniejszy Cesarz najwyżej rozkazał raczył: synów żołnierskich, uwolnionych na zasadzie prawideł na d. 25. grudnia 1856 r. najwyżej zatwierdzonych z zarządu wojennego, i zaliczonych do stanów wolnych opodatkowanych, a zostających na wychowaniu u rodziców, krewnych lub dobroczyńców, przyjmować w razie choroby do szpitali wojennych na koszt komissaryatu, aż do ukończenia uskuteczniającego się obecnie spisu ludności; przyczem nie ma im być nie wytrącanem za takowe leczenie z zasiłku pieniężnego, wydawanego dla nich na zasadzie przepisów z dnia 7. kwietnia r. b.; po ukończeniu zaś spisu ludności, przyjmować pomienionych synów żołnierskich do szpitali wojennych li tylko w wypadkach nadzwyczajnych i nieinaczej, jak za opłatą na tych samych warunkach, na jakich stosownie do art. 942 trzeciej księgi czwartej części zbioru praw wojennych, przyjmowani bywają do szpitali wojennych na kurację ludzie stanów rozmaitych, do wydziału wojennego nie należących.

Azya.

(Man Singh. — Proces księży w Delhach. — Doniesienia z Chin.)

Nowy nieprzyjaciel sprawy angielskiej w Audzie wystąpił Man Singh. Kalkucki korespondent pisze do *Daily News* o nim: Po odsieczy Luknowa rozprószyli się Sepoje na wszystkie strony, ale w tym samym czasie powstałi naprzeciw nam Talukdary (właściciele dóbr lenniczych). Powstania tego taki był powód: Naczelnikiem tych Talukdarów jest Man Singh, jeden z największych właścicieli dóbr w Audzie, ale były król i nasz rząd pozbawił go znacznej części dóbr, które posiadał. Podczas ostatniej walki zostawał do niedawna neutralnym, kilku naszym ziomkom ocalił życie, i zawiadomił nasz rząd, że jeżeli przyrzeknie zwrócić mu zabrane dobra, tedy jak najdzielniejszą dawać nam będzie pomoc. Niektórzy z czynniejszych urzędników naszych nalegali na rząd, ażeby przyjął te propozycje, ale rząd nie dał się nakłonić i wyczekiwał. Przykre położenie generała Havelock spowodowało go nareszcie niemal przed 14 dniami przyjąć propozycję. Ale nim zdołano zawiadomić o tem Man Singha, zwałpił potężny wazal o skutku swej petycji i przyłączył się do buntowników. — Generał Outram został raniony. W Kawnporze wymordowali, jak wiadomo, powstańcy wszystkie kobiety i dzieci 32. pułku, (tego samego, który teraz w Luknowie jest zamknięty); gdy więc Havelock zdobył to miasto, natychmiast rzucili się żołnierze i zabijali wszystko, co się im nawinęło: ani jeden krajowiec, którego schwytać mogli, nie uszedł ich zemsty.

Z Delhów z 15. paźdz. donoszą: „Księżęta Mirza Buklawur Sebah i Mirza Menthu stawili się przeszłego tygodnia przed sądem. Poszlaki przeciwko nim składały się po większej części z doku-

mentów z ich pieczęcią, były to doniesienia, rozkazy itd. Na usprawiedliwienie swoje zastaniali się tem, że nie wiedzieli bynajmniej o buntowniczych zamiarach Sipahów, lecz dnia 11. maja, gdy rokowanie przyszli z Mirutu do Delhów, sądzili, że to jest inwazyjna armia rosyjska. Wczoraj ich rozstrzelano. Miasto ciągle jeszcze jest opuszczone, chociaż niektórzy mieszkańcy zaczynają wchodzić w układy z agentami zaboru, chcąc swoje domy i majątek okupić. Kraj w około uspokaja się, a Indianie stają się grzeczniymi.

Do *Daily News* piszą z Hongkong pod dniem 16. października: „Ponieważ znikła wszelka nadzieja, że z Cesarzem chińskim przyjdzie do układów w Pekinie, tedy lord Elgin porozumiał się z dowódcą angielskiej eskadry względem środków zdobycia szturmem i zajęcia Kantonu. Wszystkie siły zbrojne uderzą dnia 31. października na Kanton.“

Wiadomości handlowe.

Zestawienie przeciętnych cen zboża i innych artykułów z drugiej połowy listopada na targach w obwodach Lwowskim, Samborskim, Przemyskim, Sanockim, Brzezańskim i Tarnopolskim.

	Lwów		Sambor		Przemysł		Sanok		Brzeżany		Tarnopol	
	zr.	kr.	zr.	kr.	zr.	kr.	zr.	kr.	zr.	kr.	zr.	kr.
m o n . k o n w .												
Mec pszenicy . . .	2	24	2	36	2	45	3	2	2	29	2	.
„ żyta . . .	1	34	1	48	1	45	1	51	1	40	1	23
„ jęczmienia . . .	1	19	1	18	1	28	1	30	1	45	.	59
„ owsa . . .	.	54	.	50	1	14	1	.	.	47	.	34
„ hreczki . . .	1	25	1	48	2	4	.	.	1	22	1	2
„ kukurudzy . . .	.	.	.	.	.	.	.	.	2	.	1	12
„ kartofli . . .	.	35	.	38	.	41	.	45	.	39	.	22
Cetnar siana . . .	.	47	.	54	1	5	.	57	.	49	.	50
„ wełny . . .	.	.	.	125	.	.	.	109	.	.	.	.
„ nasienia konieca . . .	.	.	.	27	.	40	.	60	.	.	.	.
Sąg drzewa twardego . . .	7	24	6	26	7	37	6	3	5	53	10	22
„ „ miękkiego . . .	5	41	4	31	5	59	4	.	4	32	7	45
Funt mięsa wołowego . . .	4	5/6	5	1/4	5	1/5	4	3/5	5	3/8	4	4/5
Mas okowity . . .	.	40	.	50	.	38	.	37	.	25	1	2

Doniesienia z ostatniej poczty.

Tryest, 8. grudnia. Podług listów z Neapolu uchwalone zostało skonfiskowanie paropływu Cagliari, zatem niebędzie zwrócony towarzystwu „Rabattino.“

Werona, 7go grudnia. Na targowicy zboża ogranicza się sprzedaż tylko na potrzebach miejscowych.

Paryż, 8go grudnia. *Monitor* donosi: Akt konkluzyjny względem uregulowania rosyjsko-tureckich granic w Azji został 5go b. m. podpisany w Konstantynopolu.

Londyn, 6. grudnia. Dzisiejszy *Observer* donosi: Zaślubiny królowej z księciem pruskim nastąpią w trzecim tygodniu miesiąca stycznia, zapewne 18. stycznia.

Londyn, 8go grudnia. Na dzisiejszem nocnem posiedzeniu Izby niższej zaproponował lord Russel na interpelację pana Milnes, przedłożenie papierów w sprawie jeńców w Neapolu, i lord Palmerston przyrzekł. Korona proponuje dla Haweloka roczną placę 1.000 funt. szt. Bil indemnizacji odczytano dwa razy bez głosowania. Ministrowie wspomnieli niepotwierdzoną jeszcze pogłoskę o zranieniu generała Outram i przybyciu posiłków do Luknowa. — W Izbie wyższej powstawał Ellenborough na Canninga za ograniczenia angielsko-indyjskiej prasy. Lord Granville bronił Canninga.

Turyń, 6. grudnia. Intendant Geny został przeniesiony do Nissy, a intendant z Cagliari do Geny.

Florencya, 6go grudnia. Dla zapobieżenia przemysłnictwu soli morzem wydano rozporządzenie, które wszystkim statkom, objętości mniej niż 80 beczek, mającym ładunek obcej soli na sprzedaż, zabrania zbliżać się na wystrzał armatni do wybrzeży, portów i wysp Wielkiego księstwa. Określa takie mogą zawijać tylko do portów w Liwurnie, Portoferajo, Piombino i San Stefana.

Kurs lwowski.

	gotówka		towarem	
	zr.	kr.	zr.	kr.
Dnia 10. grudnia.				
Dukat holenderski	4	53	4	56
Dukat cesarski	4	55	4	58
Półimperial zł. rosyjski	8	34	8	39
Rubel srebrny rosyjski	1	38 1/2	1	39 1/2
Falar pruski	1	34	1	35 1/2
Polski kurant i pięciozłotówka	1	11	1	12
Galic. listy zastawne za 100 zlr. } bez	78	40	79	15
Galic. listy zastawne za 100 zlr. } kuponów	77	48	78	15
5% Pożyczka narodowa	82	20	83	—

Telegrafowany wiedeński kurs papierów i weksli.

Dnia 10. grudnia.
 Oblig. długa państwa 5% 80³/₈; 4¹/₂ % —; 4% 63¹/₂; z r. 1850 —. 3% ; 2¹/₂ % —. Losowane obligacje 5% —. Losy z r. 1834 za 1000 zlr. 318; z r. 1839 —. Wied. miejsko bank. —. Węgiers. obl. kamery nadw. —. Akcy bank. 975. Akcy kolei półn. 1761¹/₂. Głognickiej kolei żelaznej —. Oedenburgskie —. Budwajskie —. Dunajskiej żeglugi parow. 514. Lloyd —. Galic. listy zast. w Wiedniu —. Akcy niższo-austr. Towarzystwa eskomptowego à 500 zlr. — zlr.
 Amsterdam 1. 2 m. —. Augsburg 109 3 m. Genua — 1. 2 m. Frankfurt 107³/₈ 2 m. Hamburg — 2 m. Liwurna 105¹/₂ 2 m. Londyn 10 — 33. 2 m. Medyolan —. Marsylia 124¹/₄. Paryż 125¹/₂. Bukareszt 264¹/₂. Konstantynopol —. Smyrna —. Agio duk. ces. 10³/₈. Pożyczka z r. 1851 5% lit. A. —; lit. B. —. Lomb. —. 5% niż. austr. obl. indemniz. —; defto galicyjskie 78. Renty Como —. Pożyczka z r. 1854 107. Pożyczka narodowa 83. C. k. austr. akcy skarb. kolei żelaz. po 500 fr. — fr. Akcy c. k. uprzywil. zakładu kredyt. 194³/₄. — Hypotekar. listy zastawne —. Akcy zachodniej kolei żelaznej —. Akcy kolei nadciśkiej —.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 10. grudnia.
 PP. Biliński Dominik, z Czyżkowa. — Cielecki Alf., z Krakowa. — Delinowski Ant., adwokat krajowy, z Tarnopola. — Jaworski Apol., z Ordowa. — Malczewski Hen., z Gniłowód. — Rostowski Kaj., z Jaworowa. — Rozwadowski Edw., z Torówki. — Schwehetka Jan, c. k. asystent wojskowy, z Tarnopola. — Skrzyszowski Józef, z Sewerenki.

Wyjechali ze Lwowa:

Dnia 10. grudnia.
 PP. Bieniecki Wład., do Koziny. — Kunaszewski Wład., do Kutyszcz. — Kakowski Jan, do Bereczowiec. — Pakoszewski Wacł., do Borynowa. — Polowski Narc., do Bulli. — Rapprecht, c. k. pułkownik, do Czerniowiec. — Tymaczkowski Jan, do Przemysła. — Witwicki Jan, do Czabarówki. — Wszelaczński Leon, do Tarnopola. — Schlögl Franc., c. k. podporucznik, do Komyli.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 9. grudnia.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
7. god. zrana	333.75	+ 1.2°	95.5	zachodni	sl. pochmurno
2. god. popoł.	333.39	+ 2.8°	89.0	„	„
10. god. wiecz.	332.97	+ 0.6°	90.0	„	„

T E A T R .

Dziś: Na scenie polskiej: „I radość przestrasza“, dramat z francuskiego w 2 aktach, i „Stary Jegomość“, komedia z francuskiego w 1 akcie.

KRONIKA.

Na tutejszej scenie niemieckiej przygotowują obecnie dramat z dziejów krajowych pod tytułem: „Das Lieschen von Lemberg“ oder „Kasimir der Grosse“. Dramat ten, utworu tutejszego reżysera sceny niemieckiej pana Thalburga, znanego w Niemczech autora, i przeznaczony na jego dochód, ma być zdaniem znawców napisany z talentem, zaleca się zajmującą treścią i przedstawia w żywych obrazach peryod historii miasta Lwowa pod berłem Króla Kazimierza Wielkiego.

— W Podpieczarach, obwodzie Stanisławowskim, zostawił dnia 19. z. m. wieśniak Hryń P. powierzona mu nabita dubeltówkę w sieniach, sam zaś, zostawiając w domu 8letniego synka Mykię, udał się z czeladzią do roboty na pole. Po południu przybył do Mykię jego 7mioletni cioteczny brat Iwan. Postrzegłszy dubeltówkę zaczęli bawić się nabita bronią, i przy tej sposobności zabił niechący Mykię Iwana.

— Ze względu na powiększający się w Wiedniu handel miejskim i zamiejskim pieczywem ogłosił magistrat wiedeński powtórnie przepisy sprzedawania. Według tych przepisów wolno jest miejscowym piekarzom sprzedawać

swoje pieczywo albo w sklepikach, albo w drodze pośredniego handlu przez kramarzy, przekupki, handlarzów wiktuałami i innych kupców, jednak za pośrednictwem uwiadomieniem. Każdy lokal do sprzedaży pieczywa ma mieć tablicę firmy, taryfę i wagę. W każdym z takich sklepików wolno sprzedawać pieczywo tylko jednego piekarza, a pod żadnym warunkiem nie wolno w takim sklepiku sprzedawać wiejskiego chleba, rozumie się, że sklepik musi być zawsze zaopatrzonej w pewną oznaczoną ilość chleba. — Przedaż wiejskiego chleba jest dozwolona tylko na zwykłych placach targowych. Prócz tego wolno sprzedawać codziennie chleb wiejski, oznaczonym przez właścicieli pieczywa agentom, jednak ta przedaż nie ma odbywać się razem w lokalu pieczywa miejskiego.

— Hrabie na Taczanowie Taczanowskiemu, w pobliżu Pleszna, przyniesiono temi dniami szczególnego zółwia, gdyż na tarczy jego wyrity jest rok 1700 dwadzieścia i kilka. Ten zółw przechowuje się w Polsce, w Pogorzeliach, wiosce do posiadłości hrabiego należącej; jest zatem najstarszym „żyjącym inwentarzem“ tych dóbr. Po wyrzyciu liczby bieżącego roku na tarczy zółwia puszczonego na napowrót do wody.